

8 клас
Урок № ____
Дата: ____

(Слайд 1)

Тема. КРИМСЬКІ ГОРИ

Мета: формувати в учнів знання про особливості географічного положення Кримських гір; прояв висотної поясності та поширення несприятливих природних процесів; удосконалити навички комплексної характеристики гірської країни на прикладі Кримських гір; виявити відмінності від Українських Карпат; ознайомити з природоохоронними територіями; розкрити основні заходи щодо раціонального використання природних умов і природних ресурсів; продовжити формувати навички роботи з різноманітним картографічним матеріалом; сприяти екологічному та естетичному вихованню, виховувати бережне ставлення до навколишнього середовища.

Обладнання: карти: фізична, геологічна, тектонічна, кліматична, ґрунтів, рослинності, тваринного світу України, туристська; таблиці, фотографії пейзажі Кримських гір, відеоматеріали.

Географічна номенклатура: Зовнішнє пасмо, Внутрішнє пасмо, Головне пасмо, Роман-Кош, Байдарська яйла, Ай-Петринська яйла, Демерджі-яйла, Бабуган-яйла, Південний берег Криму, мис Фіолент, мис Іллі, Карадаг, Аюдаг, Кастель, раніше вивчені об'єкти гідрографії.

Тип уроку: комбінований.

Очікувані результати: учні навчаться:

- характеризувати особливості географічного положення і природних умов, висотної поясності Кримських гір та природоохоронних територій;
- показувати на карті основні річки й озера Кримських гір;
- наводити приклади прояву висотної поясності.

ХІД УРОКУ

(Слайд 1)

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Привітання. Налаштування учнів на успіх.

(Слайд 2)

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ УЧНІВ

До Кримських гір
сьогодні вирушаємо,
в Kahoot з географією пограємо.

Учні дають відповіді на запитання.

- Який відсоток від загальної площі займають гори Карпати? (4%)
- В яку епоху горотворення утворилися Карпати? (в епоху альпійського горотворення)
- Яку відому оспівану назву має карпатський рододендрон? (Червона рута)
- Який тип клімату переважає в Карпатах? (Клімат помірно континентальний)
- Оберіть найбільшу річку Карпат (Дністер)
- Найбільше озеро Карпат (Синевир)
- Висота Говерли складає... (2 061 м)

(Слайд 3)

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Швейцарський вчений і археолог Фредерік Дюбуа де Монпере, об'їхавши весь півострів 1836 року, написав про це книгу із назвою «Подорож до Криму», де вказав особисті враження: «У всьому Криму немає іншого гірського пейзажу, який за красою своєю міг би зрівнятися з масандрівськими видами Кримських гір».

(Слайд 4)

Кримські гори – це окраса України
І куди б не занесло життя
Ти повертаєшся... Бо тут твоя родина
Кримськотатарської душі буття
Мандрівка в серці вогнем палає
Кличуть вершини... таємні, нові
Душа моя тут себе відшукає
Серед гір кримських – у вічній красі!

Отже, Кримські гори й будуть предметом нашого дослідження.

(Слайд 5)

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Прекрасними і чарівними є Кримські гори. Крим своєю красою і неповторністю, цілющими якостями природи з давніх-давен приваблював багатьох людей. Чому Карпатські та Кримські гори відносять до різних фізико-географічних країн? Чим вони відрізняються?

(Слайд 6) **Проблемне питання:** Яке географічне значення Кримських гір у формуванні клімату України?

(Слайд 7) **Географічне положення Кримських гір**

Кримські гори – це гірська система на півдні Кримського півострова в АР Крим. Простягається від мису Фіолент поблизу Севастополя до Іллі мису біля м.Феодосії, з пд. заходу на пн. схід на 180 км. Ширина гірської смуги до 60 км. Майже

безпосередньо прилягають до Чорного моря, залишаючи вздовж узбережжя вузьку смугу – пд. берег Криму.

(Слайд 8) Методичний прийом «Віртуальна екскурсія»

Перегляд стрічки про Кримські гори.

<https://www.youtube.com/watch?v=BFVXNM9vOls&t=32s>

Методичний прийом «Географічна лабораторія»

Учні діляться на групи. В кожній групі є окремий пункт характеристики гір. Дається 3-4 хв для пошуку матеріалу. Після чого учні охарактеризують свій пункт. Відповіді доповнюються слайдами.

(Слайд 9) Група 1. Рельєф гірської системи Криму

Три гірські пасма: Кримські гори складаються з трьох основних пасм – Головного, Другого та Третього. Головне пасмо найвисокогірніше і має круті схили, а також більшість відомих вершин.

(Слайд 10) Найвища точка – Роман-Кош: Гора Роман-Кош є найвищою точкою Кримських гір і піднімається на висоту 1545 метрів над рівнем моря. Ця вершина знаходиться в масиві Бабуган-яйла.

(Слайд 11,12,13) Унікальні яйли: Яйли – це високогірні плато, характерні для Кримських гір. Вони представляють собою широкі й плоскі простори на вершині гір, вкриті трав'яною рослинністю. Найвідоміші яйли: Ай-Петринська, Долгоруківська та Демерджі-яйла.

(Слайд 14) Група 2. Клімат

Кліматичні контрасти: Через різноманітність висот у горах створюються різні кліматичні умови. На узбережжі клімат субтропічний, а у високогір'ї – помірний з прохолодними зимами та теплим літом.

(Слайд 15) Група 3. Водні ресурси

Негуста річкова мережа. Річки короткі, впадають в Чорне море (Альма, Кача, Чорна). Найдовша річка Салгир – несе води до Азовського моря. Живлення переважно дощове. Паводковий режим стоку (переважно в холодне півріччя). Озер мало. Багато джерел.

(Слайд 16) Група 4. Ландшафти. Для Кримських гір характерна висотна поясність ґрунтово-рослинного покриву. В передгірно-лісостеповій зоні поширені дерново-карбонатні, сірі та коричневі ґрунти, на південних схилах гір – коричневі, в гірсько-лісовій – буроземи, в гірсько-лучній (яйлинській) – гірсько-лучні чорноземовидні.

(Слайд 17,18) Група 5. Рослини та тварини. Схили Головного пасма вкриті дубовими (58 % площі лісів), буковими (13,7 %) і сосновими (13,2 %) лісами, на яйлах – лучно-степова рослинність, у передгір'ях – лісова і степова. На пд. Березі Криму поширені ксерофітні ліси та шибляки, подекуди – вічнозелена рослинність

(суничник дрібноплодий, чист кримський, мускус понтійський). В горах налічується понад 2200 видів рослин, близько 10 % з них ендеміки.

Шибляк – густі колючі зарості теплолюбних середземноморських видів (дуба пухнастого і скельного, суничного дерева, фісташки).

Тваринний світ різноманітний. У лісах живуть козуля, олень, муфлон, лисиця, борсук, заєць, куниця, білка. Гніздяться багато птахів – сойка, чайка, гриф чорний, зміїд, сапсан.

(Слайд 19) Для організації роботи та перепочинку вчитель оголошує фізкультхвилинку

(Слайд 20) Метод «Дивуй» (застосовуємо ШІ).

Учні самостійно шукають цікаву інформацію на сайті Штучного інтелекту (Наприклад GPT)

Створіть калейдоскоп цікавих фактів про Кримські гори.

- Місце сили і легенд: Гора Демерджи відома своїми кам'яними «скульптурами» та є джерелом багатьох легенд. Наприклад, «Долина привидів» – це місце на Демерджи, де скелі набувають загадкових форм, схожих на людські фігури. Вона отримала свою назву через туман, який часто огортає скелі, створюючи містичну атмосферу.
- Гора Ай-Петрі і канатна дорога: Ай-Петрі є однією з найвідоміших вершин, звідки відкривається захоплюючий вид на Ялту і узбережжя. До вершини можна дістатися однією з найдовших у Європі канатних доріг, що робить підйом захопливим досвідом.
- Мальовничі водоспади: В Кримських горах є кілька відомих водоспадів, таких як Учан-Су – найвищий водоспад України з висотою падіння води 98 метрів. Учан-Су особливо вражаючий навесні, коли річка повноводна після зимових опадів.

(Слайд 21) Метод «Пізнавальний калейдоскоп»

Нині Крим анексований РФ. Але багаторічна історія дала ряд славетних кримськотатарських імен. Це Ахтем Сеїтаблаєв. Він є видатним кримськотатарським режисером, актором і громадським діячем. Його діяльність особливо спрямована на підтримку кримськотатарської культури та національної ідентичності, а також на висвітлення теми депортації кримських татар і життя кримськотатарського народу.

Серед найвідоміших його робіт – фільми:

- «Хайтарма» – перший художній фільм про депортацію кримських татар, який став знаковим для кримськотатарського народу і здобув багато нагород.
- «Кіборги» – фільм про захисників Донецького аеропорту, який здобув популярність в Україні і став символом мужності українських військових.
- «Чужа молитва» – фільм, що розповідає про кримськотатарську дівчину, яка рятувала єврейських дітей під час Другої світової війни.

Ахтем Сеїтаблаєв активно підтримує питання прав кримськотатарського народу та України на міжнародній арені і є впливовою фігурою в українському кінематографі та громадському житті.

(Слайд 22) Джамала (Сусана Джамаладінова) – українська співачка кримськотатарського походження, яка здобула міжнародну популярність після перемоги на пісенному конкурсі «Євробачення-2016». Її пісня «1944» розповідає про депортацію кримськотатарського народу в 1944 році, зокрема про трагічні події, які пережила її родина. Ця перемога привернула увагу світової спільноти до історії кримських татар і проблеми анексії Криму.

Окрім музичної кар'єри, Джамала активно виступає за права кримських татар, підтримує українську культуру та бере участь у благодійних і соціальних проєктах. Вона також є Послом доброї волі Міжнародної організації з міграції в Україні та використовує свою популярність для підтримки громадських ініціатив, зокрема пов'язаних із правами переселенців.

(Слайд 23) Злата Огнєвіч (Інна Бордюг) – українська співачка кримськотатарського походження, яка також стала відомою на міжнародній сцені. У 2013 році вона представляла Україну на Євробаченні з піснею «Gravity» та посіла третє місце, здобувши популярність у Європі.

Злата активно підтримує українські та кримськотатарські культурні ініціативи, бере участь у благодійних заходах, спрямованих на допомогу постраждалим від війни в Україні та іншим соціальним проєктам.

(Слайд 24)

**КРИМ ЗАВЖДИ БУВ, Є І БУДЕ
УКРАЇНОЮ!!!
ВІРИМО В ЗСУ!!!
ВІРИМО У ВЕЛИКУ
ПЕРЕМОГУ!!!**

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

(Слайд 25)

Методичний прийом «Пограй! Матеріал запам'ятай!»

<https://wordwall.net/ru/resource/80956106>

В цій грі учні дають відповідь на випадкові запитання.

- Чи знайдете ви Червону руту Кримських горах? *(Ні)*
- Назвіть найдовшу річку Кримських гір. *(р. Салгир)*
- Який клімат панує в Кримських горах? *(субтропічного з м'якою зимою і жарким посушливий літом на Південному березі Криму до прохолодного, вологого з сильними вітрами на яйлах. Характерною особливістю гірської кліматичної області є прояв вертикальної поясності.)*

Назвіть особливості географічного положення Кримських гір. *(Гірська система на півдні Кримського півострова в АР Крим. Простягається від мису Фіолент поблизу Севастополя до Іллі мису біля м. Феодосії, з пд. заходу на пн. схід на 180 км. Ширина гірської смуги до 60 км. Майже безпосередньо прилягають до Чорного моря, залишаючи вздовж узбережжя вузьку смугу – пд. берег Криму)*

- Яку назву має найвища гора Криму? *(Роман-Кош)*
- Який відсоток площі України займають Кримські гори? *(менше 1 % площі України)*

VI. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

(Слайд 26) М. М. Коцюбинський так описав свої враження від Криму: «Крим справив на мене таке сильне враження – краса природи не тільки вражає мене, але й пригнічує, що я ходив тут як уві сні». Хто з вас був у Кримських горах, розкажіть про ваші враження.

Визначаються активні учні, враховуючи всі види діяльності на уроці. Підбивають підсумки, виставляються оцінки.

Вирішення проблемного питання

(Слайд 27) Кримські гори – це унікальна гірська країна, розташована на півдні Кримського півострова, сформована в Мезозойську еру й оновлена в альпійське гороутворення. Кримські гори утворені трьома паралельними пасмами, що мають ознаки куестового рельєфу. Клімат Кримських гір помірно континентальний зі значною кількістю опадів і має ознаки клімату північних субтропиків. Кримським горам притаманна висотна поясність. Гірський Крим має багатопр- фільні рекреаційні ресурси.

(Слайд 28) VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати § ___ підручника.
2. Заповнити таблицю в робочий зошит.

Природоохоронні території Криму

Назва заповідника	РІК створення	Об'єкт охорони
Кримський природний		
Ялтинський гірсько-лісовий заповідник		
Карадазький		
Мис Мартьян		